

Hogy minő módon folyt le ez a vizsály, azt adatok hiányában nem mondhatjuk meg. Előttünk az eredmények állanak, magyarázat nélkül: Ernyi eltávozása, Rehák teljhatalmának megszűnése, meg az, hogy az 1807-re szóló theatrumi almanachban már *Láng A. János* szerepel mint vezértag. Ő volt-e az Ernyi-ellenes párt vezérférfia, ő volt-e a cselszövő, ezt az eddig ismert adatok nyomán nem mondhatjuk meg. Egész 1813-ig hűséges tagja maradt a pesti társulatnak s alkalmas voltát bizonyítja, hogy 1809-ben és 1811-ben mint «regisseur» a társulat lelke volt.

Az 1807-iki színházi év története fölöttébb becses és új adatokkal gyarapodott e levelek által. Kivánatos volna, hogy Erdély levéltáraiban nagyobb buzgalommal kutassák a magyar színészet történetét érdeklő okmányokat.

BAYER JÓZSEF.

WESSELÉNYI KIADATLAN LEVELE.

Kolozsvárt, nov. 30-án 1819.

Kedves barátom!

Terhes és sivatag az az út, melyen egy férfinak, egy hazafinak elrendeltetése pályája felé menni kell. Fáradhatatlan munkálkodás, minden akadályok megvetése s örökös gond, ezek követik darabos ösvényein, az emberek gyávasága, a gonosznak nevedése, a jónak letiprása leszaggatják homlokáról az örömmek rózsáit, kitépik egy tettek után szomjuhozó lélekkel s hevesen érező szívvvel szépnek álmódott világából, a csalatás hideg keze rázza fel előbb szép álmából s minden bé nem tölt szép óhajtsái, minden enyésző boldog reményei azt a nagy igazságot mennydörgik fülében, hogy boldog az, kit zordon sorsa már jókor szenvedni s veszteni tanított, mert semmi örömet, semmi boldogságot nem reményleni ez az egyedül való boldogság ezen a világon. A férfinak, hazafinak komor útján csak mellesleg s a nélkül, hogy ötten mennyei céljától eltartóztatná, virítanak a szerelem szelid virágai, érzi ő azokat, de nem szabad néki sebes pályájában megállapodni s éltét azok boldogító ápolgatására szentelni, a nyugalom híves ernyői intik kebeleikben, de kötelességének szent érzésével, ha verejtékezve is, de tovább siet munkásságában, a reménységnek is élesztő világa nem oszlatja útjának sűrű homályait, mert a csalódás fellegei többnyire azt első sugárban mindjárt elfojtják. Mind ezek helyett neki jutalma csupán az elejében szabott felséges, de általa talán soha el nem érhető cél, biztatója cselekedeteinek önnön érzése. Barátom! komor ez az út, tökéletes resignatiót, nagy erőt

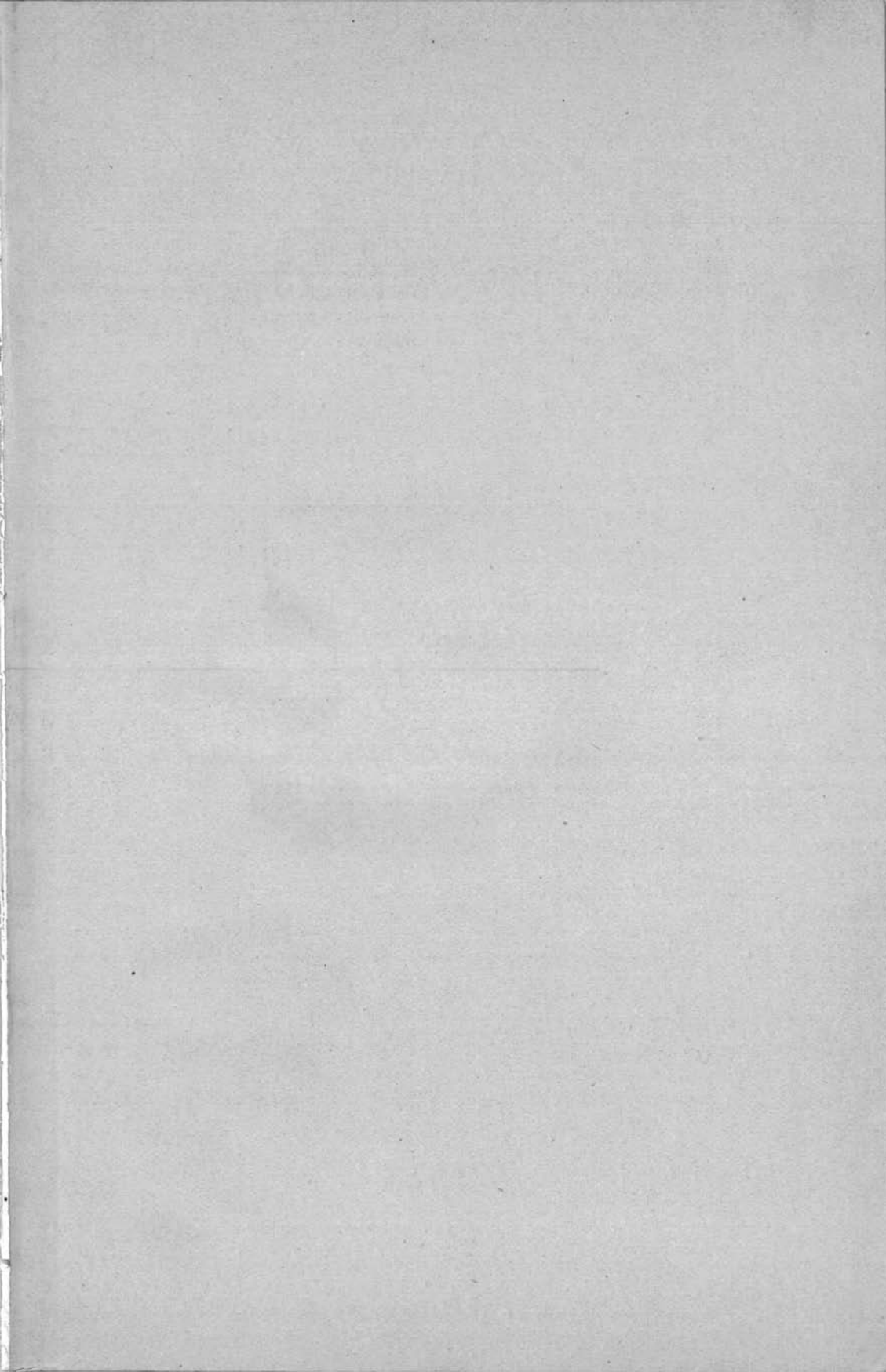
kiván ez. Veszteségek, szerencsétlenségeknek kell minket arra edzeni. A nagy csapásokkal ken fel az Istenség a szent emberiség ügyéért viaskodó bajnokainak. Nagy a Te mostani vesztesed, ezen elszakadt lánczczal kevesebb kössön téged az élethez és több a hazához, mert barátom, szép kötelesség az s legnagyobb vigasztalás, mikor a tőlünk elvált kedveseinket cselekedeteinkbe tiszteljük s előttünk elfelejtetlen neveket a mienkkel együtt igyekszünk általadni a maradéknak. Én barátom egy nagyon jó apát, s egy hozzá hasonlíthatatlan barátot vesztettem el, tudom hát, hogy te mit érzel, nem is akarlak vigasztalni, hanem kedves jó atyád sírkövénél emlékeztetlek, hogy élted a hazának van szentelve s minden áldozattal, melyet annak szent oltárán tészel, neki tiszteled áldott emlékezetét. Munkálódj, a munka, ez az életünknek, ha gyakran durva, de örökké szükséges követője, ennek férfias karja a szomorúságok s szenvedések csoportjai reánkötődülését is legelszenvedhetőbbé teszi. Hazánkat most ostromló sérelmeinkben új lépések tételnek, a Czyraki (sic!) relatiójára lejött a decretum, a guberniuméra még nem, ez erőszakos. Férfiasan kell minden vármegyének magát viselni, úgy mint előbb, ha azt nem akarjuk, hogy magunk magunkat semmivé tegyük. Ezen dologról bizonyos alkalmatosság által bővebben írok neked. Mostan a sorssal küzdő férfúi erőt egész mértékben kíván néked barátod *Wesselényi*.

A levél címe: à Monsieur Le Comte Michel Kornis Concipist au Gouvernement p. Deés à Sz. Benedek.

Ezt a levelet, melynek eredetije gr. Kornis Emil birtokában van s melyet az ő szívességéből van szerencsénk ezennel közzé tenni, Wesselényi gr. Kornis Ignác halála alkalmával intézte gr. Kornis Mihályhoz. Nemcsak híres szerzője, hanem fekkölt tartalma is méltóvá teszi arra, hogy erekye gyanánt ez irodalomtörténeti folyóirat közleményei közé iktassuk.

Közli: PÖNORI THEWREWK EMIL.

Ifj. Kemény Lajos *A reformáció Kassán* című munkájára előfizetési felhívást küldött be hozzánk, mely oklevéltárral megszerzett műben kimerítően szándékozik Luther és Kálvin hitességének a Felvidék e nevezetes városában átélt viszontagságait megírni, addig az időpontig, midőn azok teljes uralomra jutnak. Henkel János, Dévay Bíró Mátyás, Huszár Gál, kik a magyar kultúréletnek is neves alakjai, működtek Kassán a reformáció érdekében; így tehát munkája a művelt közönség érdeklődésére is számot tarthat. A mű f. évi július hó közepén kerül ki sajtó alól s előfizetési ára 1 frt 20 kr., mely Ifj. Kemény Lajos nevére (Kassa, városi levéltár), vagy Bernovits Gusztáv könyvnyomdája címére (Kassa) küldendő. A szerző 8 előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgál.

A M. TUD. AKADÉMIA IRODALOMTÖRTÉNETI KIADÁSAI.

NYELVEMLÉKTÁR. Régi magyar Codexek és Nyomatványok. Szerkesztik: *Budenz J., Szarvas G. és Szilády Á.* 1874—86. 8-adrét.

I. kötet. Bécsi Codex. Münchener Codex. Közzéteszi: *Volf Gy.*

II. kötet. Weszprémi C. Peer C. Winkler C. Sándor C. Gyöngyösi C. Thewrewk C. Kriza C. Bod C. Közzéteszi: *Volf Gy.*

III. kötet. Nagyszombati C. Szent Domonkos C. Virginia C. Közzéteszik: *Komáromy L. és Király P.*

IV. V. kötet. Erdy C. Közzéteszi *Volf Gy.*

VI. kötet. Tihanyi C. Kazinczy C. Horvát C. — VII. kötet. Ehrenfeld C. Simor C. Cornides C. Sz. Krisztina élete. Vitkovics C. Lányi C. —

VIII. kötet. Sz. Margit élete. Példák könyve. A sz. apostoloknak méltóságáról. Apor C. Kulcsár C. — IX—X. kötet. Érsekújvári C. —

XI. kötet. Debreczeni C. Gömör C. — XII. kötet. Döbrentei C. Teleki C. — XIII. kötet. Festetich C. Pozsonyi C. Keszthelyi C.

Miskolczi töredék. — Közzéteszi *Volf Gy.* Ára kötetenként 2 frt.

RÉGI MAGYAR NYELVEMLÉKEK. V. kötet: A Jordánszky-codex biblia-fordítása. Kinyomatta *Toldy*; a Csemesz-töredék szövegével kiegészítette és előszóval ellátta *Volf Gy.* 1888. Ára 6 frt.

RÉGI MAGYAR KÖLTŐK TÁRA. (Corpus poetarum.) Szerkeszti *Szilády Áron.* I. kötet: Középkori magyar költői maradványok 1877.

II—V. k.: XVI. századbéli magyar költők 1880—86. Ára kötetenként 2 frt.

CODEX CUMANICUS bibliothecae ad templum Divi Marci Venetiarum.

Jegyzetekkel a glossariumokkal kiadta *gr. Kuun G.* 1880. 8-rét. Ára 5 frt.

RÉGI MAGYAR NYELVÉSZEK Erdősitől Tsétsüig. (Corpus Grammaticorum linguae Hungaricae veterum.) Kiadta *Toldy F.* 1866. Ára 2 frt.

A HELYES MAGYARSÁG ELVEI. Irta *P. Thewrewk E.* 1873. Ára 1 frt.

A MAGYAR NYELVUJÍTÁS óta divatba jött idegen és hibás szólások birálata. Irta *Imre Sándor.* 1873. Ára 1 frt.

KALEVALA. A finnek nemzeti eposza. Fordította *Barna Ferj.* Ára 1 frt.

ÉRTEKEZÉSEK A NYELV- ÉS SZÉPTUDOMÁNYOK KÖRÉBŐL.

Kiadja a M. T. Akad. Az I. oszt. rendeletéből szerk. *Gyulai Pál,* osztálytitkár. I—VIII. köt. 1867—1880. Ára 21 frt 65. kr. — IX. köt. 1881.

Ára 3 frt 20 kr. — X. köt. 1882. Ára 4 frt. — XI. köt. 1883. Ára

3 frt 70 kr. — XII. köt. 1885. Ára 5 frt 10 kr. — XIII. kötet. 1886.

Ára 3 frt 40 kr. — XIV. köt. 1887—89. Ára 3 frt 80 kr. — XV. köt.

(1—9. sz.) Ára 4 frt 65 kr.

VOTJÁK NÉPKÖLTÉSZETI HAGYOMÁNYOK. Gyűjtötte és fordította *dr. Munkácsi Bernát.* 1887. Ára 2 frt.

OSZMÁN-TÖRÖK NÉPKÖLTÉSI GYŰJTEMÉNY. I., II. köt.: Oszmán-török népmesék és népdalok. Gyűjtötte *dr. Kúnos I.* 1887—89. Ára frt 7.10

HÁROM KARAGÖZ-JÁTÉK. Török szövegét följegyezte és magyarra fordította *dr. Kúnos Ignác.* 1886. (Különnyomat a Nyelvtudományi

Közlemények XX. kötetéből.) Ára 1 frt.

(A M. Tud. Akadémia főttkári hivatalánál rendelve, iskoláknak 50% engedmény.)